

Förskoleklassiker avsnitt 1

Slagverksfamiljen

I första avsnittet får vi möta Glenn som spelar slagverk.

Slagverksinstrument finns det massor av, och slagverk har funnits lika länge som människan har funnits. En del slagverksinstrument måste man slå på för att det ska bli ljud – andra låter av sig själva om man skakar på dem.

Kan ni namnen på några? Kanske har ni några slagverksinstrument på skolan eller förskolan?

Övningar:

- **Skicka instrumentet!**

Ta fram en maraccas och en tamburin. Sitt i ring. Visa upp instrumentet, vad heter det? Hur blir det ljud i det?

Skicka nu runt maraccasen i ringen och låt alla **spela sitt namn** genom att spela på varje stavelse. Ex: "Annika" blir 3 slag ("An – ni – ka"), "Nasrin" blir 2 slag ("Nas – ri") och "Max" blir bara ett slag ("Max").

Nu ska instrumentet skickas runt i ringen **utan att låta!** Hur gör vi då?

...och nu gör vi precis tvärtom, instrumentet skickas runt i ringen och **får inte sluta låta!** Klarar vi det?

Spela **crescendo** i ringen! Skicka instrumentet som förut, försök tillsammans göra ett långt crescendo, att tillsammans spela starkare och starkare – de första börjar spela svagt, **pianissimo**, och de sista kommer att spela jättestarkt, **fortissimo**. Om man gör precis tvärtom heter det **diminuendo**. Klarar vi det?

Gör sedan samma övningar med tamburin. Var det lättare eller svårare? Varför?

Slagverksfamiljen:

Trumma

Tamburin

Maraccas

Triangel

Gurka

Claves

Marimba

...och många, många fler!

Crescendo är som de flesta musikaliska termer italienska. Det uttalas "kreschendo"

- **Skapa egna maraccas!**

Fyll burkar/toalettrullar med olika saker – grus, sand, vatten, ris, makaroner, pinglor och annat. Förbered innan, spela och låt barnen gissa vad som är i varje behållare. Eller skapa tillsammans med barnen. (Kanske kan de få i uppdrag att göra en maraccas hemma och ta med, så får alla gissa på varandras!)

Första stycket:

Johann Sebastian Bach (1685-1750) Brandenburgkonsert nr 3, första satsen

Johann Sebastian Bach levde i Tyskland för trehundra år sen. Han fick tjugo barn med två olika fruar men hann ändå göra en väldig massa musik. Han spelade själv orgel och skrev mycket musik som passar att spela i kyrkor. Den musik vi spelar för er var en present till en prins som Johann Sebastian kände. Tyvärr lyckades prinsen inte få ihop tillräckligt med musiker så att han kunde spela musiken, så han kunde bara titta på noterna och försöka föreställa sig hur det lät

- Låt barnen ligga skönt på golvet. Innan musiken börjar kan det vara bra att göra en kort avslappningsövning i tystnad. Låt armar och ben slappna av mot golvet, låt huvudet bli tungt, känn hur det känns i magen och bröstet när du andas.
- Spela stycket. Under tiden musiken spelar kan du som pedagog gå runt och "dra" försiktigt i barnens ben. Lyft upp benen en lite och skaka lätt, för att sedan mjukt lägga ner dem igen. Det kan kännas som att benen blir lite längre och tyngre när man "skakat ut dem".
- När musiken tystnar får barnen ligga kvar en kort stund i tystnad. Sätt er sedan i ringen och låt barnen berätta hur musiken kändes i kroppen. Vilka känslor finns i musiken? Kanske var det någon som såg någonting framför sig fast de blundade?

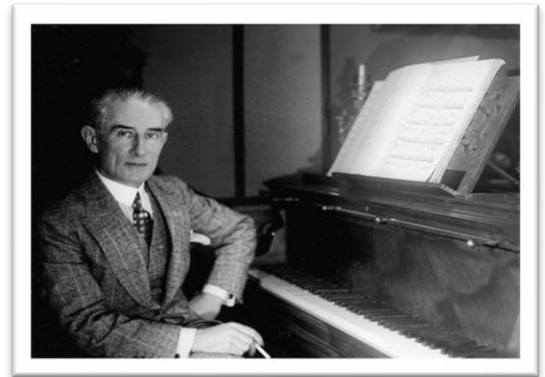
Andra stycket:

Maurice Ravel (1875-1937): Boléro

Stycket är ett 15 minuter långt **crescendo**, vilket betyder att det ökar i styrka allteftersom. Det börjar mycket svagt – **pianissimo** - med enbart flöjt, virveltrumma, viola och cello, varpå fler och fler instrument ansluter och stycket slutar i **fortissimo**, alltså jättestarkt!

Vår version av Bolero är förkortad. Vill ni höra den långa versionen finns det många inspelningar på Spotify och Youtube.

Maurice Ravel var en fransman som skrev den här musiken som balettmusik för nästan hundra år sen. När han var sju år började han spela piano och när han hade blivit vuxen började han skriva egen musik. När han komponerade var han väldigt noggrann och ville inte visa musiken för någon förrän han var helt klar.

- **Lyssna** på stycket tillsammans. Vad hände i musiken? Vad hörde ni? Hur kändes det i kroppen? Prata om de dynamiska begreppen **piano** (= att spela tyst) och **forte** (att spela starkt). Fråga vad eleverna tror att **pianissimo** och **fortissimo** betyder.
- **Vulkanutbrott:** Låt barnen hitta en egen plats på golvet. Kanske kan de ha varsin rockring eller ett ihopknutet hopprep att vara i. Tunna sjalar i rött, gult eller orange kan bli lava. Barnen börjar med att kura ihop sig på golvet, som i leken "björnen sover". Barnen är nu vulkaner som, allteftersom musiken tilltar i styrka, långsamt långsamt börjar röra sig mer och mer och tar sig upp till stående. I slutet av stycket är vulkanerna i full action och armarna är lava som sprutar åt olika håll, men barnen står kvar på sina platser under hela stycket. Det gäller att inte spela för starkt för snabbt, utan "spara på krutet" så att det finns kvar lite att öka på till slutet. Vid finalen rasar barnen ihop – nu är utbrottet över. Hur känns kroppen efter "vulkanutbrottsdansen"?
- **Gör en egen konsert:** Nu ska ni få göra en alldeles egen konsert! Låt barnen spela på varsitt rytminstrument till stycket Bolero. Öva på att spela pianissimo i början av stycket och sedan tillsammans spela ett långsamt crescendo tillsammans med musiken. Det gäller även här att "spara på krutet" och inte göra crescendot för snabbt. Lyssna noga på varandra och på musiken så att ni spelar tillsammans!

Att samtala om:

- Vad är en konsert? Har ni varit på konsert någon gång? Hur var det?
- I symfoniorkestern sitter de stora, mest högljudda instrumenten längst bak och de som låter svagare längst fram på scenen. Vad skulle hända om de satt tvärtom?
- Hur känns det i kroppen när man rör sig till musik?
- Vad är det som gör att det blir ljud i olika slagverksinstrument? Pröva olika instrument och fundera över varför de låter som de gör.

Musikaliska begrepp:

Konsert

Symfoniorkester

Slagverksinstrument

Piano/pianissimo

Forte/fortissimo

Crescendo

Diminuendo